

Nr. 2
23 mai 2023

Domnului ALAIBA Dumitru
Ministrul Dezvoltării Economice și Digitalizării
Piața Marii Adunări Naționale, Nr. 1
Chișinău, Republica Moldova

AVIZ
asupra Proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative
(reglementarea relațiilor între asociații/fondatorii societăților comerciale)

Domnule Ministru,

Exprimăm gratitudine și susținere în contextul multașteptatei Reforme privind Societățile cu răspundere limitată din Republica Moldova.

Fundația Startup Moldova exprimă sprijin dezvoltării Proiectului de lege privind ajustările imperative și inovative necesare comunității de afaceri. Astfel, nu avem obiecții asupra Proiectului de modificare și îl considerăm într-adevăr reformativ și extrem de util în formatul propus. Însă, venim cu câteva sugestii de completare a pachetului de reformă.

În calitate de instituție promotoare a organizațiilor tehnologice, de atragere a investițiilor private/transfrontaliere, cât și de promovare a startup-urilor fintech din Republica Moldova, intenționăm să comunicăm următoarele sugestii de reglementare de importanță sistemică:

A. Constituirea online a societăților comerciale. Considerăm importantă reflectarea reglementărilor privind constituirea online a societăților comerciale în cadrul proiectului de Lege, în special ajustări ale Legii 220 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali. Suplimentar, Legea 220 nu prevede o procedură online de înregistrare/constituire, ci doar stabilește expedierea actelor în formă de documente electronice către organul de înregistrare. Se propune reglementarea unei proceduri/portal/platformei de înregistrare online.

Propunerea derivă din 3 argumente primordiale:

1. Adoptarea modificărilor legislative naționale privind mijloacele de identificare electronică (e-KYC).
2. Existența în vigoare a Legii Nr. 124 din 19-05-2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere¹.
3. Art. 13g din Directiva (UE) 2019/1151 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 de modificare a Directivei (UE) 2017/1132 în ceea ce privește utilizarea instrumentelor

¹ Executarea și implementarea Legii este asigurată având în vedere aprobarea Regulamentului privind activitatea prestatorilor de servicii de încredere calificați (nr. 184, 4 aprilie 2023).

și a proceselor digitale în contextul dreptului societăților comerciale.

Directiva UE 2017/1132 și European Model Companies Act (EMCA), care a stat la baza Reformei SRL în redacție actuală reprezintă documentul codificat prin Digital Tools and Processes Directive (Directive (EU) 2019/1151) și Cross-border Conversions, Mergers and Conversions Directive (Directive (EU) 2019/2121).

Astfel, aceasta (2017/1132) reglementează modalitatea constituirii, în lumina modificărilor propuse, în regim online a societăților cu răspundere limitată, ceea ce considerăm oportun de a propune spre completarea reglementării.

În acest context, propunem atenției Dumneavoastră intenția de reglementare a mecanismului constituirii online a companiilor având în vedere spectrul juridic al Directivei 2019/1151².

B. Anti-Abuse Provisions sau Prevederi Anticorupție³. Chiar și în circumstanțele în care Legea SRL-urilor va intra în vigoare fără posibilitatea înființării online a acestora, mecanismul anti-abuse necesită a fi reglementat, de asemenea, în lumina existenței deja a prevederilor e-KYC, cât și a necesității prevenirii practicilor anticorupție, de integritate și coruptibile.

Acest aspect reprezintă un argument necesar pe care ni-l dorim în discuția cu investitorii, pentru a-i asigura de faptul că sunt luate măsurile similare cu cele din UE pentru protejarea intereselor și drepturilor investitorilor.

Propunerea noastră rezidă în prevederea următoarelor:

1. Identificarea electronică (eID) a fondatorilor – întrucât fondatorilor nu li se va cere să se prezinte personal în fața unei autorități de înregistrare, este important ca Legea să prevadă identificarea lor prin sistemele înregistrate la (eIDAS) cu cel mai „înalt” nivel de asigurare⁴.
2. Disqualified Directors sau fondator neeligibil. Având în vedere riscul reputațional trecut al persoanei (indiferent de criteriile de evaluare a riscului), sau oricare alt risc, există persoane care nu pot deține calitate de fondator/director de companie. Este important să existe criterii clare de descalificare, o listă actualizată a persoanelor descalificate și un mijloc rapid și eficient pentru ca o autoritate de înregistrare să verifice listele de excluderi. La acest aspect intervine și principiul cooperării transfrontaliere.
3. Beneficiarii efectivi - întrucât abuzul corporativ implică adesea ascunderea identității adevăraților proprietari, este important să existe un registru eficient și transparent pentru beneficiarii efectivi (UBO) care să nu se bazeze doar pe declarația pe propria răspundere a conducerii cu privire la identitatea acestor persoane; în plus, registrul UBO ar trebui verificat la înființarea unei firme. Propunerea noastră nu reprezintă deținerea Registrului de către o altă autoritate (SPCSB) alta decât ASP. Or altfel, Registrul respectiv să nu fie aplicabil la momentul deschiderii contului bancar sau inițierea relațiilor de afaceri financiare, ci aplicabil la momentul înregistrării companiei – fie on sau offline.
4. Cooperarea instituțională internă. Comunicarea între autoritățile naționale – dezvoltarea unei capacități de comunicare rapidă și de răspuns la întrebări este crucială, deoarece abuzul transfrontalier al întreprinderilor (inclusiv al fondatorilor) este mai ușor dacă autoritățile naționale nu comunică eficient între ele. Această propunere de reglementare

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32019L1151>.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02017L1132-20220812>.

³ A se vedea European Trade Union Institute - National-Level Corporate Anti-Abuse Measures Relevant to the EU Company Law Package.

⁴ Orice date trebuie autentificate prin intermediul serviciilor de încredere menționate în Legea supra.

vine în completarea nr. 3, având în vedere atribuții de serviciu interdependente între mai multe autorități.

C. Business Registers Interconnection System. Sistemul european de interconectare a registrelor de afaceri⁵. Registrul automatizat de căutare a companiilor din EU, Liechtenstein, Islanda și Norvegia permite autorităților de supraveghere, părților interesate, sau oricăror terți informații despre companiile rezidente a statelor menționate. **Propunem reglementarea (în Lege) a aderării RM la serviciul respectiv** și de a evita crearea unui registru separat, neajustat normelor și structurii BRIS.

La 29 martie 2023, Direcția Generală Justiție și Consumatori⁶ din cadrul Comisiei Europene a propus acesteia următoarele modificări ale Directivei Company Law în domeniul digitalizării, domeniu ce impactează activitatea Guvernului RM. (toate actele juridice se anexează prezentei scrisori) - *Proposal for a Directive to further expand and upgrade the use of digital tools and processes in company law - all documents:*

1. publicarea mai multor informații despre companii (de exemplu, despre parteneriate și grupuri de companii, acționariat, shareholder agreements etc), disponibile prin sistemul de interconectare a registrelor de afaceri (BRIS);
2. asigurarea că datele companiei din BRIS sunt exacte, fiabile și actualizate, de exemplu, prin asigurarea verificărilor informațiilor despre companie înainte ca acestea să fie introduse în registrele comerciale din toate statele membre;
3. reducerea birocrăției atunci când companiile folosesc informații despre companie din registrele comerciale în situații transfrontaliere, de ex. prin eliminarea formalităților precum necesitatea unei apostilări pentru documentele companiei, aplicarea „principiului o singură dată” atunci când companiile își înființează filiale și sucursale într-un alt stat membru și introducerea unui certificat de companie multilingv al UE care să fie utilizat în situații transfrontaliere.

Aderarea, sau fiind parte la BRIS reprezintă catalizarea reacțiilor investitorilor externi (nu doar europeni) în contextul posibilității inițierilor afacerilor în RM. Suplimentar, având în vedere intrarea în vigoare în viitorul apropiat al pachetului de reformă e-KYC, crypto, crowdfunding, servicii de trust, BRIS oferă oportunitate de deschidere spre businessul european și internațional.

Totodată, în contextul circumstanțelor de executare, aplicabilitate și implementare a pachetului de modificare legislativă, înțelegem că o mai atare dificultate rezultă însăși asigurarea implementării de către autoritățile competente, în speță - ASP, SFS (alte adiacente). În context, este necesar a asigura faptul că legile se aplică (e.g. acceptarea de către ASP a documentelor cu semnătură electronică, contractelor non-tipizate, etc.).

⁵ A se vedea https://e-justice.europa.eu/content_business_registers_at_european_level-105-en.do.

⁶

https://commission.europa.eu/about-european-commission/departments-and-executive-agencies/justice-and-consumers_en.

Cu respect,

Natalia Bejan

Director Executiv
Fundația Startup Moldova

Olga Melniciuc

Director Executiv
Business Angels Moldova

Mary Nemciuc

Director Executiv
TECHNOVATOR

Fundația [Startup Moldova](#) este o organizație privată, non-comercială, care monitorizează activitatea și necesitățile a peste 150 startup-uri tehnologice din Republica Moldova. Misiunea organizației este de a contribui la dezvoltarea social-economică a Republicii Moldova prin susținerea și dezvoltarea ecosistemului de startup-uri tehnologice din Republica Moldova.

[Technovator](#) este o organizație non-profit axată pe stimularea tehnologiilor și inovației prin furnizarea de talente de top în economia de piață și în societate. Obiectivul organizației este de a promova prosperitatea, sustenabilitatea și agilitatea prin sprijinirea ecosistemelor antreprenoriale tehnologice, prin conexiuni solide cu comunitățile tehnologice, acces la o rețea de experți de înaltă calitate și utilizarea de metodologii potrivite.

[Business Angels Moldova](#) este o organizație pe bază de membri, care reunește un grup de oameni de afaceri privați cu experiență și directori executivi de rang înalt, care doresc să investească capital și timp în întreprinderile mici și în cele aflate la început de drum. Organizația contribuie la dezvoltarea comunității de investitori privați din Moldova și oferă investitorilor programe educaționale, analize complexe și identificarea noilor startup-uri.